

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۷۷۸۶-۲۹۸۰

زمان چاپ: ۱۴۰۲/۰۶/۲۰

شماره مجوز مجله: ۸۰۴۰۰

بررسی مسائل و مشکلات اقتصادی ناشی از اسکان عشایر (مطالعه موردی: کانون اسکان اکبر آباد)

فرزاد پاسدار^۱، حکیم پاسدار^۲، مجید پاسدار^۳

۱- کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه ریزی روستایی دانشگاه

پیام نور مرکز شهرکرد

۲- دانشجوی کارشناسی فقه و مبانی حقوق اسلامی دانشگاه

پیام نور پرند

۳- کارشناسی ارشد سازه دانشگاه آزاد اسلامی نجف آباد اصفهان

پست الکترونیک (pasdar.farzad@yahoo.com)

چکیده

در تحقیق حاضر مسائل و مشکلات اقتصادی ناشی از اسکان عشایر (مطالعه موردی: کانون اسکان اکبرآباد) در شهرستان کهگیلویه مورد بررسی قرار گرفت. این تحقیق از نوع کاربردی و از حیث روش توصیفی-تحلیلی و پیمایشی است. برای جمع‌آوری اطلاعات موردنیاز از بررسی‌های کتابخانه‌ای و مطالعات میدانی استفاده شده است. جامعه آماری این پژوهش عشایر کانون اسکان اکبرآباد بود. کانون اسکان به نام اکبرآباد دارای ۳۳۵ خانوار اسکان یافته بود که حجم نمونه مورد مطالعه نیز با استفاده از فرمول کوکران به روش نمونه‌گیری تصادفی سیستماتیک ۱۷۸ خانوار برآورد شد. ابزار گردآوری شامل یک پرسشنامه محقق ساخته با سؤالات عمومی و سؤالات اختصاصی مرتبط با ابعاد اقتصادی استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون‌های آماری توصیفی (میانگین، انحراف معیار و ...) و آزمون آماری استنباطی تحلیل عاملی و آزمون کروسکال والیس استفاده شد. برابر با مقدار ۰/۸۳۴ به دست SPSS ضریب پایایی پرسشنامه با استفاده از روش آلفای کرونباخ در نرم‌افزار آمد. نتایج تحلیل عامل نشان داد که مشکلات و تنگناهای بعد اقتصادی با میانگین وزنی ۰/۸۲۸ بر مشکلات و تنگناهای کانون اسکان اکبرآباد داشته است و افزون بر این بین مشکلات و تنگناهای بعد اقتصادی در بین عشایر در بعد و قبل از اسکان در سطح ۵ درصد تفاوت معنادار دیده شد. برای همه ابعاد عشایر بعد از اسکان وضعیت نسبتاً بهتری نسبت به قبل از اسکان خود داشته‌اند.

واژگان کلیدی: اسکان عشایر، شاخص‌های اقتصادی، کانون اسکان اکبر آباد

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

مقدمه

ادامه حیات جامعه عشایری در ساخت سنتی خود، در شرایط نوین اقتصادی و اجتماعی، مشکل و با موانع عمده‌ای همراه است. یکی از گام‌های مهمی که توسط دولت جمهوری اسلامی برای از میان برداشتن این موانع برداشته شده، اجرای طرح‌های برنامه‌ریزی شده اسکان عشایر است. بخش بزرگی از جامعه عشایری ایران در پی این اقدام هدایت شده، در مناطق مختلف کشور، به اسکان روی آورده‌اند. با توجه به اینکه عشایر در طول اعصار گذشته با محرومیت‌ها و مشکلات عدیده‌ای روبرو بوده است؛ لذا سیاست دولت جمهوری اسلامی برای ایجاد عدالت اجتماعی و زدودن فقر و محرومیت از چهره زندگی این قشر زحمتکش، طی برنامه‌های اول تا سوم توسعه بر این بوده است تا با کاهش نسبی فاصله موجود، سطح زندگی عشایری را به زندگی روستایی و شهری ارتقاء دهد. در این راستا دولت با اجرای طرح‌های زیربنایی و ترغیبی و تشویقی زمینه اسکان عشایر را فراهم نموده و در نتیجه طی سال‌های گذشته تعدادی از خانوارها به علت خدمات ارائه شده و احساس آسایش و رفاه نسبی و ترجیح یکجانشینی به کوچ روی سکونت گزیدند (شاطری و صادقی، ۱۳۹۱: ۱۱۲).

صیادایی و همکاران (۱۳۸۳) به ارزیابی اثرات اقتصادی- اجتماعی طرح‌های اسکان عشایر پرداختند. نتایج نشان داد که برای توسعه پایدار طرح‌های اسکان عشایر، مجموعه‌ای از عوامل از جمله ایجاد اشتغال ف درآمد مناسب، دسترسی به خدمات، تلفیق منابع آب و خاک و حمایت سیستم‌های مالی ضروری است. شاطری و همکاران (۱۳۹۱)، در مقاله خود تحت عنوان «اثرات اقتصادی- اجتماعی اسکان خودجوش عشایر (مطالعه موردی: عشایر بخش دهدز شهرستان ایذه)» به این نتیجه رسیده‌اند که در بعد اجتماعی تحولات مطلوبی در زمینه آموزش، سواد، بهداشت و ... ایجاد شده است. همچنین در بعد اقتصادی نیز درآمد و پس‌انداز افزایش یافته است. در واقع معنادار بودن تأثیرات مثبت اسکان در وضعیت اقتصادی اجتماعی عشایر مورد تأیید قرار گرفته است

با توجه به اینکه عشایر در طول اعصار گذشته با محرومیت‌ها و مشکلات عدیده‌ای روبرو بودند، لذا سیاست دولت جمهوری اسلامی برای ایجاد عدالت اجتماعی و زدودن فقر و محرومیت از چهره زندگی این قشر زحمتکش، طی برنامه‌های اول تا سوم توسعه بر این بوده است تا با کاهش نسبی فاصله موجود، سطح زندگی در این راستا دولت با اجرای طرح‌های زیربنایی و ترغیبی و عشایری را به زندگی روستایی و شهری ارتقاء دهد تشویقی زمینه اسکان عشایر را فراهم نموده و در نتیجه طی سال‌های گذشته تعدادی از خانوارها به علت خدمات ارائه شده و احساس آسایش و رفاه نسبی و ترجیح یکجانشینی به کوچ روی سکونت گزیدند. برای اطلاع از وضعیت زندگی و رضایت‌مندی اسکان‌یافتگان از فرایند اسکان و پایدار نمودن آنان به تشویق سایر کوچندگان به یکجانشینی لازم است مشکلات اقتصادی عشایر اسکان‌یافته بررسی شود تا ضمن شناسایی کاستی‌ها و مشکلات احتمالی، توفیقات دولت را در اجرای برنامه‌های اسکان ارزیابی نموده و نهایتاً پیشنهادهای لازم ارائه گردد.

اسکان نقشی اجتناب‌ناپذیر و ضروری در توسعه و بهبود زندگی عشایر در ابعاد اجتماعی، اقتصادی، تکنولوژیکی، نهادی و... جامعه دارد که با در نظر گرفتن جوامع روستایی و شهری به‌عنوان درجاتی از تکامل می‌توان اظهار داشت اسکان به لحاظ ماهیت حرکتی تکاملی و ضروری است. همچنین بررسی و شناسایی مشکلات و تنگناهای موجود در بین عشایر کانون اسکان اکبرآباد قبل و بعد از اسکان از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است و در صورتی که محقق شود می‌تواند در برنامه‌ریزی‌های آینده راهگشا باشد.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ISSN

در غیر این صورت از اثرات و توفیقات و نتایج هدف برنامه‌های توسعه جامعه عشایری که مدنظر برنامه اول تا چهارم بوده بی‌اطلاع و از مشکلات احتمالی شرایط اسکان نیز غفلت خواهد شد؛ هر دو مورد فوق برخلاف اهداف است و این روند نه تنها موجب اسکان نخواهد بود بلکه دیگران را نیز از اسکان منصرف خواهد کرد و نهایتاً برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری آتی نیز به صورت صحیح و مناسب میسر نخواهد شد. لذا جهت روشن تر شدن مسئله مورد تحقیق در این پژوهش بررسی مسائل و مشکلات اقتصادی ناشی از اسکان عشایر کانون اسکان اکبر آباد تشریح می‌گردد.

عشایر اسکان یافته

خانوارهای عشایری که تمامی اعضای آن در یک مکان سکونت ثابت اختیار کرده و کوچ نمی‌کنند اما با توجه به حفظ برخی مناسبات اقتصادی (مالکیت و حقوق بهره‌برداری از مراتع و منابع قلمرو) و فرهنگی - اجتماعی (احساس تعلق به ایل و عشیره) خود را عضو ایل و طایفه و ... تلقی می‌کنند (بخشنده بصیرت، ۱۳۷۸: ۱۸). پس از انقلاب با توجه به اهمیت انقلاب اسلامی و سیاست‌های حمایت از اقشار محروم، مساعدت‌هایی در خصوص خدمات‌دهی به جامعه عشایری صورت گرفته. با این وصف با توجه به شرایط اقتصادی، طبیعی، محدودیت‌های مراتع، فروپاشی نظام ایلی و ... روند خودجوش اسکان عشایر ادامه یافت (سازمان تحقیقات و آموزش کشاورزی، ۱۳۸۳: ۱۲). تدوین طرح‌های اسکان عشایر، با نگرش توسعه و عمران و با توجه به هماهنگی با برنامه‌ریزی‌های توسعه و بر اساس پتانسیل سنجی و ملحوظ داشتن دیدگاه‌های عشایر، نخستین بار به سال ۱۳۷۰ برمی‌گردد. سه کانونی که از اثرات اقتصادی - اجتماعی طرح‌ها برخوردار شدند شامل قراب در ایل بختیاری، بکان در استان فارس و گل‌افشان در اصفهان هستند (صیدانی و همکاران، ۱۳۸۳: ۴۸).

دیدگاه‌های مرتبط با اسکان عشایر

۱. دیدگاه اجتماعی

از دیدگاه اجتماعی، ساماندهی عشایر با توجه به وضعیت معیشت و زیست فعلی آن‌ها دارای آثار مثبتی خواهد بود. در واقع از دیدگاه اجتماعی، اسکان این افراد موجب می‌شود که ساختارهای مختلف فرهنگی - اجتماعی در یکدیگر ادغام شوند و با قانون‌گرایی و پذیرش الگوها، از تکرورهای قومی و قبیله‌ای و نژادی جلوگیری خواهد شد. از سوی دیگر هزینه‌های اجتماعی در ابعاد مختلفی همچون درمان، آموزش، بهسازی و ... کاهش می‌یابد و نظارت و کنترل بر این جامعه بیشتر خواهد شد. با فراهم شدن زمینه‌های ساماندهی اسکان عشایر امکان خدمات‌رسانی بیشتر و فاصله فقر در جامعه کمتر می‌شود و برنامه ریزان نیز بیش از پیش می‌توانند به تنظیم امور بپردازند (شکور و همکاران، ۱۳۹۲: ۳).

۲. دیدگاه ناظر بر توسعه و نوسازی

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ISSN

در دیدگاه نوسازی، توسعه در چشم‌اندازی پیش‌رونده نگرینسته می‌شود و وضعیت توسعه‌نیافتگی برحسب تفاوت‌های قابل‌مشاهده اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی بین ملت‌های فقیر و غنی تعریف می‌شود. این دیدگاه بیش از هر دیدگاه دیگری بر اسکان عشایر کشور تأثیر گذاشته و همواره از زمان پهلوی اول تاکنون با شدت و ضعف‌هایی بدان توجه شده است. از این رو تأکید بر اسکان عشایر برای دستیابی به زندگی توسعه‌یافته‌تر و خروج از انزوا بوده است (عبداللهی، ۱۳۸۶: ۱۴).

۳. دیدگاه شهرنشینی و مهاجرت

در این دیدگاه یکجانشینی و شهرنشینی، الگوی جدید زندگی اجتماعی انسان‌ها است. عده زیادی از صاحب‌نظران بر این باورند که سکونت در شهرهای بزرگ به‌خودی‌خود زندگی روانی و اجتماعی فرد را دگرگون می‌سازد؛ به عبارت دیگر شهرنشینی از شاخص‌های کلیدی نوگرایی محسوب می‌شود. بدین منوال در جامعه عشایری ایران دیدگاه سیستمی از منظر مهاجر فرستی از زمان پهلوی دوم تاکنون در رابطه با اسکان خودجوش عشایر در شهرها و دیگر سکونت‌گاه‌های کشور قابل توجیه و بررسی است (ازکیا، ۱۳۷۸: ۳۶).

۴. دیدگاه مبتنی بر حفظ محیط زیست

از دید راهبرد زیست‌محیطی، بشر از زیست‌بوم است و باید به زیست‌بوم به‌صورت یک کل نگرینست که در آن بین محیط و موجودات زنده پیوند متقابل وجود دارد. باید اقدامات انسان‌ها در عرصه محیط کنترل شود. بر این اساس سیاست بیشتر کشورهای جهان سوم برای جلوگیری از نابودی محیط‌زیست بر تصویب قانون‌های محدودکننده و ایجاد محدودیت‌هایی برای کاهش دسترسی افراد بر منابع محیطی مبتنی بوده است. با توجه به پیوند مستقیم جامعه عشایری با طبیعت، دیدگاه زیست‌محیطی توجه زیادی بدان دارد. بر اساس این دیدگاه چرای دام‌های مازاد بر مراتع، از یک‌سو و نابودسازی بسیاری از درختان و بوته‌ها برای سوخت، از سوی دیگر باعث نابودی محیط‌زیست شده است و از این رو باید عشایر اسکان یابند. در حقیقت این دیدگاه با جامعه عشایری به‌صورت محدودکننده رفتار می‌کند (شکور و همکاران، ۱۳۹۲: ۴).

روش تحقیق

این تحقیق از نوع کاربردی و از حیث روش توصیفی-تحلیلی است. این تحقیق وضع موجود را بررسی می‌کند و به توصیف منظم و نظام‌دار وضعیت فعلی آن می‌پردازد و ویژگی‌ها و صفات آن را مطالعه و در صورت لزوم ارتباط بین متغیرها را بررسی می‌نماید. تحقیقات توصیفی هم جنبه کاربردی دارد و هم جنبه مبنایی؛ در بُعد کاربردی از نتایج این تحقیقات در تصمیم‌گیری‌ها و سیاست‌گذاری‌ها و همچنین برنامه‌ریزی‌ها استفاده می‌شود.

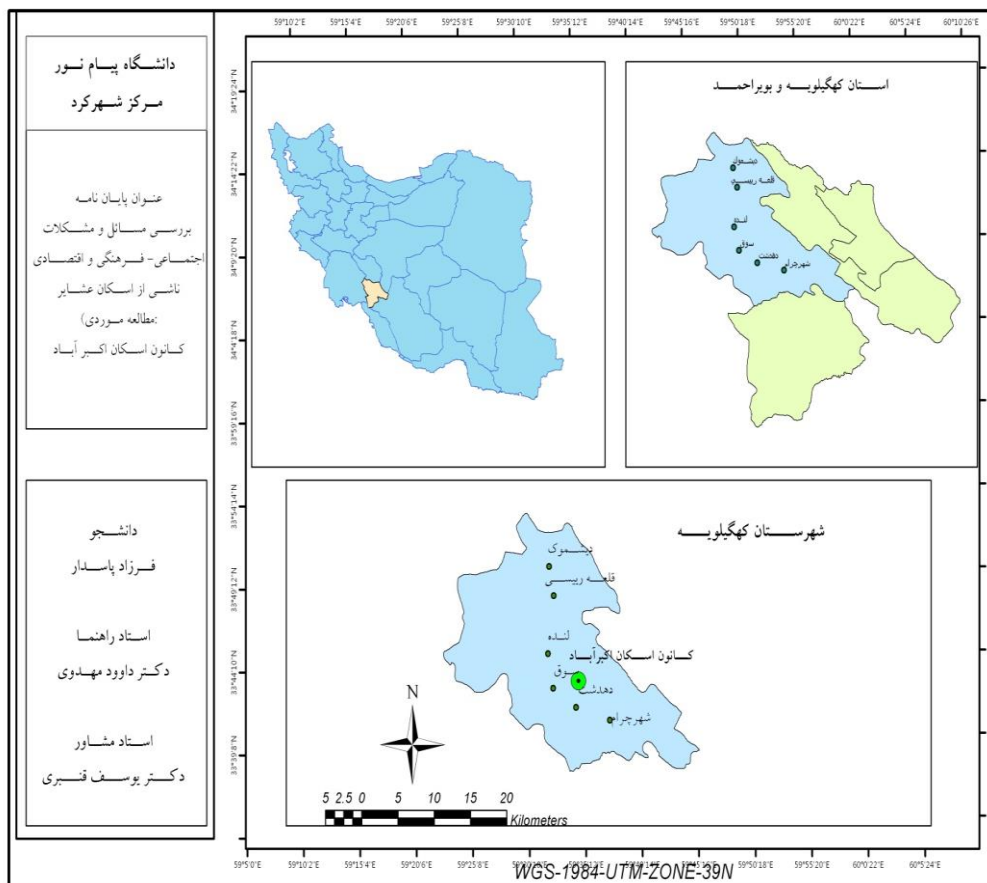
جامعه آماری این پژوهش عشایر کانون اسکان اکبرآباد می‌باشند. کهگیلویه یکی از شهرستان‌های استان کهگیلویه و بویراحمد است که در جنوب غربی این استان واقع شده است. این شهرستان در قسمت گرمسیری استان واقع شده است و تابستان‌هایی گرم و زمستان‌هایی سرد دارد و برای کوچ عشایر محلی مناسب به شمار می‌آید. این شهرستان دارای ۶۲۳۴ خانوار عشایری با جمعیت ۴۰۴۹۱ نفر می‌باشد؛ و دارای یک کانون اسکان به نام اکبرآباد (کلاچوی) است که دارای ۳۳۵ خانوار اسکان یافته می‌باشد. نمونه مورد مطالعه نیز با استفاده از فرمول کوکران به روش نمونه‌گیری تصادفی سیستماتیک در انتخاب نمونه‌ها استفاده شده است. حجم نمونه ۱۷۸ خانوار برآورد شد.

در خصوص گردآوری اطلاعات مربوط به ادبیات موضوع و پیشینه پژوهش از کتب، مجلات، فصلنامه و ماهنامه‌های مختلف آماری و پژوهشی استفاده گردید. همچنین از آرشیو اطلاعاتی امور عشایر استان، آمار سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی، اطلاعات سازمان جهاد کشاورزی و اداره منابع طبیعی نیز استفاده گردید. برای نمایش و نشان دادن نتایج کار معمولاً از جداول توزیع فراوانی بر اساس تعداد موارد مطلق، نسبی و درصد استفاده شد. همچنین در این زمینه استفاده از شاخص‌های پراکنندگی مانند واریانس، انحراف معیار، انحراف استاندارد و... نیز قابل ذکر است.

همچنین برای ارزیابی مقایسه‌ای شاخص‌های کیفیت زندگی، تجزیه و تحلیل اطلاعات با استفاده از نرم‌افزار SPSS انجام گرفت.

منطقه مورد مطالعه

کانون اسکان اکبرآباد در دهستان دهدشت شرقی، بخش مرکزی در شهرستان کهگیلویه واقع شده است. این روستا در عرض جغرافیایی ۳۰ درجه و ۵۳ دقیقه شمالی و طول جغرافیایی ۵۰ درجه و ۳۵ دقیقه شرقی قرار دارد. ارتفاع از سطح دریا برای اکبرآباد ۹۵۰ متر بوده و فاصله روستا تا مرکز شهرستان (دهدشت) ۱۷ کیلومتر می‌باشد (استانداری کهگیلویه و بویراحمد، ۱۳۹۲).

شکل ۱: نقشه موقعیت استان کهگیلویه و بویراحمد در کشور و شهرستان کهگیلویه در استان (سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان، ۱۳۹۲)

طبق بررسی‌های مشاور و مصاحبه باریش سفیدان و اعضای شورا قدمت کانون اسکان اکبرآباد (دره گلالی) زیاد می‌باشد و طبق این گفته‌ها روستا از سال ۱۳۴۸ توسط جمعی از کشاورزان منطقه تنگ هیگون شکل گرفته است، همچنین طبق بررسی‌ها مشخص شد که تعداد زیادی از ساکنین روستا عشایری می‌باشند که پس از اجرای طرح اسکان عشایر در سال ۱۳۷۴ در این روستا ساکن شده‌اند. از جمله دلایل شکل‌گیری روستا می‌توان به وجود اراضی مناسب کشاورزی، آب‌وهوای مناسب، مراتع مناسب جهت چرای دام و راه دسترسی اشاره کرد (استانداری کهگیلویه و بویراحمد، ۱۳۹۲).

شهرک اکبرآباد از شمال، شرق و غرب به ارتفاعات و از سمت جنوب و شمال غرب به اراضی کشاورزی و همچنین در محدوده شمال روستا یک رودخانه (با جهت شرقی غربی) قرار گرفته است، محدود می‌شود. با توجه به قرارگیری روستا در میان کوه، شیب روستا از شمال به جنوب می‌باشد (اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان، ۱۳۹۲).

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

متوسط دمای ماهانه در ایستگاه دو گنبدان ۲۳/۳ درجه سانتی‌گراد می‌باشد که مردادماه با ۳۵/۵ درجه به‌عنوان گرم‌ترین ماه سال و دی‌ماه با ۱۰/۴ درجه سانتی‌گراد به‌عنوان خنک‌ترین ماه سال محسوب می‌شود. متوسط دمای حداکثر منطقه ۳۰ درجه سانتی‌گراد و متوسط دمای حداقل ۱۴/۸ درجه سانتی‌گراد می‌باشد.

حداکثر دمای مطلق ثبت‌شده در منطقه به میزان ۴۸ درجه سانتی‌گراد در ماه‌های خرداد، تیر و مرداد و حداقل مطلق دمای ثبت‌شده به میزان ۴- درجه سانتی‌گراد در دی‌ماه می‌باشد که حکایت از اختلاف دمای ۵۲ درجه‌ای و بری بودن شرایط دما در منطقه است (اداره کل هواشناسی استان، ۱۳۹۱ بر اساس نمودار آمپروترمیک ماه‌های آذر، دی، بهمن و اسفند به‌عنوان ماه‌های مرطوب همراه با مازاد آب می‌باشند و سایر ماه‌های سال خشک بوده و نیاز آبی در آن برای رشد گیاهان و کشت زمین‌های زراعی نیازمند آبیاری می‌باشد. اراضی شهرک اکبرآباد از کیفیت خوبی برای کشاورزی برخوردار بوده و می‌توان گفت که این عامل یکی از دلایل مهم ایجاد و شکل‌گیری روستای مورد مطالعه می‌باشد.

جمعیت روستای اکبرآباد در سال ۱۳۶۵ حدود ۲۱۴ نفر بوده که به ۱۵۹۴ نفر در سال ۱۳۹۲ افزایش یافته است؛ به‌عبارت‌دیگر، در طی ۲۷ سال حدود ۱۳۸۰ نفر به جمعیت روستا اضافه شده است. در کل جمعیت شهرک اکبرآباد در این ۲۷ سال ۷,۴ برابر افزایش یافته است (سرشماری‌های نفوس و مرکز آمار ایران، ۱۳۹۰).

یافته‌ها

نتایج نشان داد می‌شود از ۱۷۸ سرپرست خانوار مورد مطالعه، ۱۴۹ سرپرست معادل ۸۳/۷ درصد را مردان و تنها ۲۹ سرپرست معادل ۱۶/۳ درصد را زنان تشکیل می‌دهند؛ بنابراین اکثریت جامعه عشایری در نمونه موردنظر را مردان به خود اختصاص داده‌اند. از ۱۷۸ سرپرست خانوار مورد مطالعه، ۱۵۶ سرپرست معادل ۸۷/۶ درصد متأهل و ۲۲ سرپرست معادل ۱۲/۴ درصد را افراد مجرد تشکیل داده‌اند. کمترین فراوانی مربوط به افراد با گروه سنی ۱۵ تا ۲۵ سال بوده است که نشان‌دهنده این است که بیش از ۵۰ درصد افراد مورد مطالعه در دامنه سنی بالاتر از ۴۵ سال قرار دارند. اکثریت افراد مورد مطالعه (بیش از ۷۰ درصد) بی‌سواد هستند و بیشترین فراوانی مربوط به این گروه بوده است. کمترین فراوانی مربوط به تحصیلات فوق‌لیسانس و دکتری بود که هیچ فراوانی را در برنگرفته است. اکثر خانواده‌ها پرجمعیت هستند چراکه بیش از ۷۵ درصد کل خانوارها دارای خانواده‌هایی با بیشتر از ۵ نفر جمعیت هستند و بیشترین فراوانی مربوط به تعداد اعضای خانواده ۶-۵ نفر است و خانواده‌های ۲-۱ نفره کمترین فراوانی را به خود اختصاص داده‌اند. دامداری با بیشترین فراوانی به‌عنوان مهم‌ترین منبع درآمد عنوان شد. همچنین کارگری کمترین فراوانی را به خود اختصاص داد. هیچ‌کدام از خانوارها گزینه‌های ۲-۱/۵، ۳-۲ و بیشتر از ۳ میلیون را انتخاب نکردند. گزینه زیر ۵۰۰ هزار تومان بیشترین فراوانی را به خود اختصاص داد که حاکی از درآمد پایین افراد عشایر مورد مطالعه است و تنها ۱۸ خانوار گزینه ۱ تا ۱/۵ میلیون را انتخاب کردند.

سؤالات مربوط به مشکلات و مسائل بعد اقتصادی

۱- مؤلفه درآمد

فقدان زمینه برای پس انداز کافی

در جدول (۱) درصد و فراوانی مربوط به فقدان زمینه برای پس انداز کافی آورده شده است. ۳ خانوار معادل ۱/۷ درصد گزینه خیلی کم، ۵ خانوار معادل ۲/۸ درصد گزینه کم، ۸ خانوار معادل ۴/۵ درصد گزینه متوسط، ۸۸ خانوار معادل ۴۹/۴ درصد گزینه زیاد و ۷۴ خانوار معادل ۴۱/۶ درصد گزینه خیلی زیاد را انتخاب کرده اند. گزینه زیاد و خیلی کم به ترتیب بیشترین و کمترین فراوانی را به خود اختصاص داده اند. می توان نتیجه گرفت که طبق نظر اکثریت عشایر زمینه کافی برای پس انداز آنان وجود ندارد.

جدول ۱: درصد و فراوانی مربوط به مؤلفه درآمد

گزینه ها	فراوانی	درصد فراوانی	
فقدان زمینه برای پس انداز کافی	خیلی کم	۳	۱/۷
	کم	۵	۲/۸
	متوسط	۸	۴/۵
	زیاد	۸۸	۴۹/۴
	خیلی زیاد	۷۴	۴۱/۶
	مجموع	۱۷۸	۱۰۰
سطح فقر و محرومیت در بین عشایر	خیلی کم	۱	۰/۵
	کم	۹	۵/۰
	متوسط	۱۴	۷/۹
	زیاد	۹۲	۵۱/۷
	خیلی زیاد	۶۲	۳۴/۹
	مجموع	۱۷۸	۱۰۰

۲۱/۹	۳۹	خیلی کم	کاهش ثبات درآمدی در بین عشایر
۲۳/۶	۴۲	کم	
۷/۹	۱۴	متوسط	
۳۳/۷	۶۰	زیاد	
۱۲/۹	۲۳	خیلی زیاد	مجموع
۱۰۰	۱۷۸	مجموع	
۱/۷	۳	خیلی کم	درآمد مکفی در بین عشایر
۷/۳	۱۳	کم	
۲۱/۹	۳۹	متوسط	
۳۶/۵	۶۵	زیاد	
۳۲/۶	۵۸	خیلی زیاد	
۱۰۰	۱۷۸	مجموع	کاهش قدرت خرید عشایر
۵/۶	۱۰	خیلی کم	
۶/۲	۱۱	کم	
۱۲/۳	۲۲	متوسط	
۳۸/۷	۶۹	زیاد	
۳۷/۲	۶۶	خیلی زیاد	
۱۰۰	۱۷۸	مجموع	

افزایش سطح فقر و محرومیت در بین عشایر

از میان ۱۷۸ خانوار مورد مطالعه، ۱ خانوار معادل ۰/۵ درصد گزینه خیلی کم، ۹ خانوار معادل ۵ درصد گزینه کم، ۱۴ خانوار معادل ۷/۹ درصد گزینه متوسط، ۹۲ خانوار معادل ۵۱/۷ درصد گزینه زیاد و ۶۲ خانوار معادل ۳۴/۹ درصد گزینه خیلی زیاد

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ISSN

زیاد را انتخاب کردند. بیشترین فراوانی مربوط به گزینه زیاد و کمترین فراوانی مربوط به گزینه خیلی کم را به خود اختصاص دادند؛ بنابراین می‌توان این‌طور نتیجه گرفت که سطح فقر و محرومیت در بین عشایر افزایش چشم‌گیری داشته است.

کاهش ثبات درآمدی عشایر

از بین ۱۷۸ خانوار مورد مطالعه، ۳۹ خانوار معادل ۲۱/۹ درصد گزینه خیلی کم، ۴۲ خانوار معادل ۲۳/۶ درصد گزینه کم، ۱۴ خانوار معادل ۷/۹ درصد گزینه متوسط، ۶۰ خانوار معادل ۳۳/۷ درصد گزینه زیاد و ۲۳ خانوار معادل ۱۲/۹ درصد گزینه خیلی زیاد را انتخاب کرده‌اند. بیشترین فراوانی مربوط به گزینه زیاد و کمترین فراوانی مربوط به گزینه متوسط بوده است. می‌توان نتیجه گرفت که عشایر معتقدند که ثبات درآمدی در بین عشایر نسبتاً کاهش یافته است.

عدم رضایت از میزان درآمد مکفی در بین عشایر منطقه

از بین ۱۷۸ خانوار مورد مطالعه، ۳ خانوار معادل ۱/۷ درصد گزینه خیلی کم، ۱۳ خانوار معادل ۷/۳ درصد گزینه کم، ۳۹ خانوار معادل ۲۱/۹ درصد گزینه متوسط، ۶۵ خانوار معادل ۳۶/۵ درصد گزینه زیاد و ۵۸ خانوار معادل ۳۲/۶ درصد گزینه خیلی زیاد را انتخاب کرده‌اند. بیشترین فراوانی مربوط به گزینه زیاد و کمترین فراوانی مربوط به گزینه خیلی کم بوده است. می‌توان نتیجه گرفت که عشایر از میزان درآمد مکفی رضایت ندارند.

کاهش قدرت خرید عشایر

از بین ۱۷۸ خانوار مورد مطالعه، ۱۰ خانوار معادل ۵/۶ درصد گزینه خیلی کم، ۱۱ خانوار معادل ۶/۲ درصد گزینه کم، ۲۲ خانوار معادل ۱۲/۳ درصد گزینه متوسط، ۶۹ خانوار معادل ۳۸/۷ درصد گزینه زیاد و ۶۶ خانوار معادل ۳۷/۲ درصد گزینه خیلی زیاد را انتخاب کرده‌اند. بیشترین فراوانی مربوط به گزینه زیاد و کمترین فراوانی مربوط به گزینه خیلی کم بوده است؛ بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که قدرت خرید عشایر رضایت‌بخش نیست و آنان معتقدند که قدرت خرید کاهش یافته است.

۲- مؤلفه مالکیت

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ISSN

کاهش میزان مالکیت دام

در جدول (۲) درصد و فراوانی مربوط به کاهش میزان مالکیت دام آورده شده است. از بین ۱۷۸ خانوار مورد مطالعه، ۷۸ خانوار معادل ۴۳/۸ درصد گزینه خیلی کم، ۶۱ خانوار معادل ۳۴/۳ درصد گزینه کم، ۱۸ خانوار معادل ۱۰/۱ درصد گزینه متوسط، ۱۵ خانوار معادل ۸/۴ درصد گزینه زیاد و ۶ خانوار معادل ۳/۴ درصد گزینه خیلی زیاد را انتخاب کرده‌اند. بیشترین فراوانی مربوط به گزینه خیلی کم و کمترین فراوانی مربوط به گزینه خیلی زیاد بوده است. با توجه به نظر عشایر می‌توان این‌طور برداشت نمود که از میزان مالکیت دام خود رضایت کامل دارند چراکه بیش از ۷۸ درصد بر آن باورند که میزان مالکیت دام آنان کاهش نیافته است.

جدول ۲: درصد و فراوانی مربوط به کاهش میزان مالکیت دام

گزینه‌ها	فراوانی	درصد فراوانی
خیلی کم	۷۸	۴۳/۸
کم	۶۱	۳۴/۳
متوسط	۱۸	۱۰/۱
زیاد	۱۵	۸/۴
خیلی زیاد	۶	۳/۴
مجموع	۱۷۸	۱۰۰

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۵

کاهش میزان مالکیت مراتع و زمین‌های مزروعی

در جدول (۳) درصد و فراوانی مربوط به کاهش میزان مالکیت مراتع و زمین‌های مزروعی نشان داده شده است. از بین ۱۷۸ خانوار مورد مطالعه، ۴ خانوار معادل ۲/۲ درصد گزینه خیلی کم، ۷ خانوار معادل ۳/۹ درصد گزینه کم، ۳۹ خانوار معادل ۲۱/۹ درصد گزینه متوسط، ۴۷ خانوار معادل ۲۶/۴ درصد گزینه زیاد و ۸۱ خانوار معادل ۴۵/۴ درصد گزینه خیلی زیاد را انتخاب

کرده‌اند. گزینه‌های خیلی کم و خیلی زیاد به ترتیب کمترین و بیشترین فراوانی را به خود اختصاص داده‌اند. با توجه به نظر عشایر می‌توان این‌طور برداشت نمود که از میزان مالکیت مراتع و زمین‌های مزروعی خود رضایت کامل ندارند.

جدول ۳: درصد و فراوانی مربوط به کاهش میزان مالکیت مراتع و زمین‌های مزروعی

گزینه‌ها	فراوانی	درصد فراوانی
خیلی کم	۴	۲/۲
کم	۷	۳/۹
متوسط	۳۹	۲۱/۹
زیاد	۴۷	۲۶/۴
خیلی زیاد	۸۱	۴۵/۶
مجموع	۱۷۸	۱۰۰

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۵

کاهش میزان مالکیت مسکن

در جدول (۴) درصد و فراوانی مربوط به کاهش میزان مالکیت مسکن نشان داده شده است. از بین ۱۷۸ خانوار مورد مطالعه، ۳۸ خانوار معادل ۲۱/۳ درصد گزینه خیلی کم، ۳۷ خانوار معادل ۲۰/۸ درصد گزینه کم، ۳۸ خانوار معادل ۲۱/۳ درصد گزینه متوسط، ۳۵ خانوار معادل ۱۹/۷ درصد گزینه زیاد و ۳۰ خانوار معادل ۱۶/۹ درصد گزینه خیلی زیاد را انتخاب کرده‌اند. گزینه‌های خیلی کم، متوسط و خیلی زیاد به ترتیب بیشترین و کمترین فراوانی را به خود اختصاص داده‌اند. با توجه به نظرات عشایر می‌توان این‌طور استنباط نمود که نظر افراد تقریباً متفاوت از یکدیگر بوده و تقریباً نیمی از افراد بر کاهش میزان مالکیت مسکن اعتقاد دارند و نیمی دیگر برافزایش میزان مالکیت مسکن.

جدول ۴: درصد و فراوانی مربوط به کاهش میزان مالکیت مسکن

گزینه‌ها	فراوانی	درصد فراوانی
----------	---------	--------------

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

۲۱/۳	۳۸	خیلی کم
۲۰/۸	۳۷	کم
۲۱/۳	۳۸	متوسط
۱۹/۷	۳۵	زیاد
۱۶/۹	۳۰	خیلی زیاد
۱۰۰	۱۷۸	مجموع

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۵

کاهش میزان مالکیت خودرو

در جدول (۵) درصد و فراوانی مربوط به کاهش میزان مالکیت خودرو نشان داده شده است. از بین ۱۷۸ خانوار مورد مطالعه، ۴۱ خانوار معادل ۲۳/۱ درصد گزینه خیلی کم، ۵۶ خانوار معادل ۳۱/۴ درصد گزینه کم، ۷۳ خانوار معادل ۴۱/۰ درصد گزینه متوسط، ۵ خانوار معادل ۲/۸ درصد گزینه زیاد و ۳ خانوار معادل ۱/۷ درصد گزینه خیلی زیاد را انتخاب کرده‌اند. گزینه‌های متوسط و کم به ترتیب بیشترین و کمترین فراوانی را به خود اختصاص داده‌اند. با توجه به اینکه گزینه متوسط اکثر نظرات را به خود جلب کرده است می‌توان گفت که اکثر عشایر اعتقاد دارند میزان مالکیت آن‌ها بر خودرو تغییر چشم‌گیری نکرده است.

جدول ۵: درصد و فراوانی مربوط به کاهش میزان مالکیت خودرو

گزینه‌ها	فراوانی	درصد فراوانی
خیلی کم	۴۱	۲۳/۱
کم	۵۶	۳۱/۴
متوسط	۷۳	۴۱/۰
زیاد	۵	۲/۸
خیلی زیاد	۳	۱/۷

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

مجموع	۱۷۸	۱۰۰
-------	-----	-----

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۵

۳- مؤلفه اشتغال

نبود فرصت‌های اشتغال مناسب در محل زندگی

در جدول (۶) درصد و فراوانی مربوط به نبود فرصت‌های اشتغال مناسب در محل زندگی نشان داده شده است. از بین ۱۷۸ خانوار مورد مطالعه، ۵ خانوار معادل ۲/۸ درصد گزینه خیلی کم، ۶ خانوار معادل ۳/۴ درصد گزینه کم، ۱۶ خانوار معادل ۹/۰ درصد گزینه متوسط، ۵۸ خانوار معادل ۳۲/۶ درصد گزینه زیاد و ۹۳ خانوار معادل ۵۲/۲ درصد گزینه خیلی زیاد را انتخاب کرده‌اند. گزینه‌های خیلی زیاد و خیلی کم به ترتیب بیشترین و کمترین فراوانی را به خود اختصاص داده‌اند. بیش از ۸۵ درصد عشایر اذعان دارند که فرصت‌های شغلی مناسب در محل زندگی آن‌ها وجود ندارد.

جدول ۶: درصد و فراوانی مربوط به نبود فرصت‌های اشتغال مناسب

گزینه‌ها	فراوانی	درصد فراوانی
خیلی کم	۵	۲/۸
کم	۶	۳/۴
متوسط	۱۶	۹/۰
زیاد	۵۸	۳۲/۶
خیلی زیاد	۹۳	۵۲/۲
مجموع	۱۷۸	۱۰۰

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۵

افزایش میزان بیکاری در بین جوانان و عشایر

در جدول (۷) درصد و فراوانی مربوط به افزایش میزان بیکاری در بین جوانان و عشایر نشان داده شده است. از بین ۱۷۸ خانوار مورد مطالعه، ۳ خانوار معادل ۱/۷ درصد گزینه خیلی کم، ۲ خانوار معادل ۱/۱ درصد گزینه کم، ۸ خانوار معادل ۴/۵ درصد گزینه متوسط، ۶۳ خانوار معادل ۳۵/۴ درصد گزینه زیاد و ۱۰۲ خانوار معادل ۵۷/۳ درصد گزینه خیلی زیاد را انتخاب کرده‌اند. گزینه‌های خیلی زیاد و خیلی کم به ترتیب بیشترین و کمترین فراوانی را به خود اختصاص داده‌اند. با توجه به اینکه اکثر عشایر (بیش از ۹۰ درصد) گزینه متوسط به بالا را انتخاب کرده‌اند می‌توان گفت که میزان بیکاری در بین جوانان و عشایر افزایش قابل توجهی داشته است.

جدول ۷: درصد و فراوانی مربوط به افزایش میزان بیکاری در بین جوانان و عشایر

گزینه‌ها	فراوانی	درصد فراوانی
خیلی کم	۳	۱/۷
کم	۲	۱/۱
متوسط	۸	۴/۵
زیاد	۶۳	۳۵/۴
خیلی زیاد	۱۰۲	۵۷/۳
مجموع	۱۷۸	۱۰۰

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۵

کاهش میزان تنوع اشتغال در منطقه

در جدول (۸) درصد و فراوانی مربوط به کاهش میزان تنوع اشتغال در منطقه نشان داده شده است. از بین ۱۷۸ خانوار مورد مطالعه، ۴ خانوار معادل ۲/۲ درصد گزینه خیلی کم، ۵ خانوار معادل ۲/۸ درصد گزینه کم، ۹ خانوار معادل ۵/۱ درصد گزینه متوسط، ۷۳ خانوار معادل ۴۱/۱ درصد گزینه زیاد و ۸۷ خانوار معادل ۴۸/۸ درصد گزینه خیلی زیاد را انتخاب کرده‌اند. گزینه‌های خیلی زیاد و خیلی کم به ترتیب بیشترین و کمترین فراوانی را به خود اختصاص داده‌اند؛ بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که اکثر افراد اعتقاد بر کاهش تنوع شغلی در منطقه دارند.

جدول ۸: درصد و فراوانی مربوط به کاهش میزان تنوع اشتغال در منطقه

گزینه‌ها	فراوانی	درصد فراوانی
خیلی کم	۴	۲/۲
کم	۵	۲/۸
متوسط	۹	۵/۱
زیاد	۷۳	۴۱/۱
خیلی زیاد	۸۷	۴۸/۸
مجموع	۱۷۸	۱۰۰

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۵

نبود رضایت شغلی در بین عشایر

در جدول (۹) درصد و فراوانی مربوط به نبود رضایت شغلی در بین عشایر نشان داده شده است. از بین ۱۷۸ خانوار مورد مطالعه، ۲ خانوار معادل ۱/۱ درصد گزینه خیلی کم، ۶ خانوار معادل ۳/۴ درصد گزینه کم، ۴۹ خانوار معادل ۲۷/۵ درصد گزینه متوسط، ۱۰۶ خانوار معادل ۵۹/۶ درصد گزینه زیاد و ۱۵ خانوار معادل ۸/۴ درصد گزینه خیلی زیاد را انتخاب کرده‌اند. گزینه‌های زیاد و خیلی کم به ترتیب بیشترین و کمترین فراوانی را به خود اختصاص داده‌اند. پس می‌توان نتیجه گرفت که اکثر افراد از رضایت شغلی مناسبی برخوردار نیستند.

جدول ۹: درصد و فراوانی مربوط به نبود رضایت شغلی در بین عشایر

گزینه‌ها	فراوانی	درصد فراوانی
خیلی کم	۲	۱/۱
کم	۶	۳/۴
متوسط	۴۹	۲۷/۵
زیاد	۱۰۶	۵۹/۶

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

۸/۴	۱۵	خیلی زیاد
۱۰۰	۱۷۸	مجموع

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۵

عدم امنیت شغلی در بین عشایر

در جدول شماره ۵-۳۲ درصد و فراوانی مربوط به عدم امنیت شغلی در بین عشایر نشان داده شده است. از بین ۱۷۸ خانوار مورد مطالعه، ۶ خانوار معادل ۳/۴ درصد گزینه خیلی کم، ۸ خانوار معادل ۴/۵ درصد گزینه کم، ۲۱ خانوار معادل ۱۱/۸ درصد گزینه متوسط، ۸۷ خانوار معادل ۴۸/۹ درصد گزینه زیاد و ۵۶ خانوار معادل ۳۱/۴ درصد گزینه خیلی زیاد را انتخاب کرده‌اند. گزینه‌های زیاد و خیلی کم به ترتیب بیشترین و کمترین فراوانی را به خود اختصاص داده‌اند. با توجه به اینکه اکثر عشایر گزینه‌های زیاد و خیلی زیاد را انتخاب نموده‌اند پس می‌توان گفت که امنیت شغلی در بین عشایر چندان رضایت‌بخش نیست.

جدول شماره ۵-۱: درصد و فراوانی مربوط به عدم امنیت شغلی در بین عشایر

گزینه‌ها	فراوانی	درصد فراوانی
خیلی کم	۶	۳/۴
کم	۸	۴/۵
متوسط	۲۱	۱۱/۸
زیاد	۸۷	۴۸/۹
خیلی زیاد	۵۶	۳۱/۴
مجموع	۱۷۸	۱۰۰

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۵

۴- مؤلفه میزان تولیدات

عدم وجود زمینه برای تولید صنایع دستی

از بین ۱۷۸ خانوار مورد مطالعه، ۷ خانوار معادل ۳/۹ درصد گزینه خیلی کم، ۱۱ خانوار معادل ۶/۲ درصد گزینه کم، ۱۴ خانوار معادل ۷/۹ درصد گزینه متوسط، ۹۵ خانوار معادل ۵۳/۴ درصد گزینه زیاد و ۵۱ خانوار معادل ۲۸/۶ درصد گزینه خیلی زیاد را انتخاب کرده‌اند. گزینه‌های زیاد و کم به ترتیب بیشترین و کمترین فراوانی را به خود اختصاص داده‌اند. با توجه به اینکه اکثر عشایر گزینه‌های زیاد و خیلی زیاد را انتخاب نموده‌اند پس می‌توان گفت که زیرساخت‌های مناسب برای توسعه و تولید صنایع دستی عشایر مهیا نیست.

کاهش میزان رضایت از افزایش تولیدات دامی

از بین ۱۷۸ خانوار مورد مطالعه، ۶۸ خانوار معادل ۳۸/۲ درصد گزینه خیلی کم، ۷۳ خانوار معادل ۴۱ درصد گزینه کم، ۹ خانوار معادل ۵/۱ درصد گزینه متوسط، ۱۳ خانوار معادل ۷/۳ درصد گزینه زیاد و ۱۵ خانوار معادل ۸/۴ درصد گزینه خیلی زیاد را انتخاب کرده‌اند. گزینه‌های خیلی کم و متوسط به ترتیب بیشترین و کمترین فراوانی را به خود اختصاص داده‌اند. با توجه به اینکه اکثر عشایر گزینه‌های کم و خیلی کم را انتخاب نموده‌اند پس می‌توان گفت که عشایر از افزایش تولیدات دامی خود تا حدودی رضایت دارند.

فقدان سودآوری تولیدات دستی و سنتی

از بین ۱۷۸ خانوار مورد مطالعه، ۶ خانوار معادل ۳/۴ درصد گزینه خیلی کم، ۳ خانوار معادل ۱/۷ درصد گزینه کم، ۱۲ خانوار معادل ۶/۷ درصد گزینه متوسط، ۱۰۳ خانوار معادل ۵۷/۹ درصد گزینه زیاد و ۵۴ خانوار معادل ۳۰/۳ درصد گزینه خیلی زیاد را انتخاب کرده‌اند. گزینه‌های زیاد و کم به ترتیب بیشترین و کمترین فراوانی را به خود اختصاص داده‌اند. با توجه به اینکه اکثر عشایر گزینه‌های زیاد و خیلی زیاد را انتخاب نموده‌اند پس می‌توان نتیجه گرفت که عشایر از سودآوری تولیدات دستی و سنتی راضی نیستند.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

فقدان امکانات مناسب برای تولید بیشتر دام با استفاده از اصلاح نژاد

از بین ۱۷۸ خانوار مورد مطالعه، ۹ خانوار معادل ۵ درصد گزینه متوسط، ۸۸ خانوار معادل ۴۹/۴ درصد گزینه زیاد و ۸۱ خانوار معادل ۴۵/۶ درصد گزینه خیلی زیاد را انتخاب کرده‌اند. بیشترین فراوانی مربوط به گزینه خیلی زیاد و کمترین فراوانی به‌طور مشترک به گزینه‌های خیلی کم و کم اختصاص داشت. با توجه به اینکه عشایر گزینه‌های خیلی کم و کم را انتخاب ننموده‌اند و اکثراً گزینه‌های زیاد و خیلی زیاد را انتخاب کرده‌اند می‌توان نتیجه گرفت که عشایر از نبود امکانات کافی و مناسب به‌منظور تولید بیشتر دام با استفاده از اصلاح نژاد رنج می‌برند.

عدم وجود رضایت از تولیدات زراعی

از بین ۱۷۸ خانوار مورد مطالعه، ۲۷ خانوار معادل ۱۵/۲ درصد گزینه خیلی کم، ۲۱ خانوار معادل ۱۱/۸ درصد گزینه کم، ۱۱ خانوار معادل ۶/۲ درصد گزینه متوسط، ۷۶ خانوار معادل ۴۲/۷ درصد گزینه زیاد و ۴۳ خانوار معادل ۲۴/۱ درصد گزینه خیلی زیاد را انتخاب کرده‌اند. گزینه‌های زیاد و خیلی کم به ترتیب بیشترین و کمترین فراوانی را به خود اختصاص داده‌اند. می‌توان نتیجه گرفت که عشایر از تولیدات زراعی خود رضایت چندانی ندارند.

به‌منظور تعیین میزان اهمیت و تأثیر هر یک از مشکلات و تنگناهای اقتصادی عشایری و رتبه‌بندی آن‌ها در کانون اسکان عشایری اکبرآباد از آزمون آماری تحلیل عاملی استفاده شد. برای تشخیص مناسب بودن داده‌های مربوط به مجموعه متغیرهای تحلیل شده در خصوص استفاده از آزمون بارتلت و شاخص KMO بهره گرفته شد. با توجه به اینکه چرخش واریماکس به‌عنوان روش استاندارد توصیه می‌شود در این تحقیق از این روش بهره گرفته شد.

مقدار ویژه بعد اقتصادی، برابر با ۳/۹۹۹ که به‌تنهایی می‌تواند ۶۸/۵۶۷ درصد واریانس را محاسبه کند و آن را توضیح دهد. در این عامل ۴ متغیر با تعداد ۱۹ گویه بارگذاری شده است که از میان آن‌ها متغیرهای میزان تولید با بار عاملی ۰/۸۶۵، درآمد با بار عاملی ۰/۸۳۹، اشتغال با بار عاملی ۰/۸۱۱، مالکیت با بار عاملی ۰/۷۹۸ مهم‌ترین مشکلات و تنگناهای کانون اسکان اکبرآباد شناخته شدند.

با توجه به جدول زیر، مقدار sig آزمون بارتلت، کوچک‌تر از ۵ درصد است (۰/۰۰۰) که نشان می‌دهد تحلیل عاملی برای شناسایی ساختار مدل عاملی، مناسب است و فرض صفر مبنی بر شناخته‌شده بودن ماتریس همبستگی رد می‌شود. با توجه به جدول (۱۰) مشخص می‌گردد که مشکلات و تنگناهای بعد اقتصادی با میانگین وزنی ۰/۸۲۸ بر مشکلات و تنگناهای کانون اسکان اکبرآباد تأثیر داشته است.

جدول ۱۰: آزمون بار تلت و KMO و سطح معناداری

مجموعه مورد تحلیل	مقدار KMO	مقدار بار تلت	سطح معناداری
عوامل مؤثر بر مشکلات و تنگناهای کانون اسکان اکبرآباد	۰/۸۲۸	۵۹۳/۷۸	۰/۰۰۰

جدول ۱۱: متغیرهای بارگذاری شده در تنگناها و مشکلات اقتصادی جامعه عشایری در کانون اسکان اکبرآباد

بار عاملی	گویه ها	شاخص	بعد
۰/۸۵۱	فقدان زمینه برای پس انداز کافی	درآمد	(مشکلات و مسائل بعد اقتصادی)
۰/۸۳۳	افزایش سطح فقر و محرومیت در بین عشایر		
۰/۸۴۶	کاهش ثبات درآمدی عشایر		
۰/۸۱۲	عدم رضایت از میزان درآمد مکفی در بین عشایر منطقه		
۰/۸۵۳	کاهش قدرت خرید عشایر		
۰/۸۰۲	کاهش میزان مالکیت دام	مالکیت	
۰/۷۹۵	کاهش میزان مالکیت مراتع و زمین های مزروعی		
۰/۸۱۲	کاهش میزان مالکیت مسکن		
۰/۷۸۳	کاهش میزان مالکیت خودرو		
۰/۸۲۳	نبود فرصت های اشتغال مناسب در محل زندگی	اشتغال	
۰/۸۲۱	افزایش میزان بیکاری در بین جوانان و عشایر		
۰/۸۰۲	کاهش میزان تنوع اشتغال در منطقه		

۰/۷۹۴	نبود رضایت شغلی در بین عشایر	میزان تولید
۰/۸۱۵	عدم امنیت شغلی در بین عشایر	
۰/۸۶۷	عدم وجود زمینه برای تولید صنایع دستی	
۰/۸۷۶	کاهش میزان رضایت از افزایش تولیدات دامی	
۰/۸۵۲	فقدان سودآوری تولیدات دستی و سنتی	
۰/۸۶۷	فقدان امکانات مناسب برای تولید بیشتر دام با استفاده از اصلاح نژاد	
۰/۸۶۳	عدم وجود رضایت از تولیدات زراعی	

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۵

جدول ۱۲: متغیرهای بارگذاری شده در هر یک از عامل‌ها

بار عاملی	متغیرها	بعد
۰/۸۳۹	درآمد	اقتصادی
۰/۷۹۸	مالکیت	
۰/۸۱۱	اشتغال	
۰/۸۶۵	میزان تولید	

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۵

Total Variance Explained		
Component	Initial Eigenvalues	Extraction Sums of Squared Loadings

	Total	% of Variance	Cumulative%	Total	% of Variance	Cumulative%
۱	۲,۷۴۶	۶۸,۶۵۷	۶۸,۶۵۷	۲,۷۴۶	۶۸,۶۵۷	۶۸,۶۵۷
۲	.۶۵۱	۱۶,۲۷۵	۸۴,۹۳۲			
۳	.۳۷۸	۹,۴۶۲	۹۴,۳۹۴			
۴	.۲۲۴	۵,۶۰۶	۱۰۰,۰۰۰			
Extraction Method: Principal Component Analysis.						

Component Matrix^a

	Component
	۱
eshteghal	.۸۱۱
tolid	.۸۶۵
malekiat	.۷۹۸
daramad	.۸۳۹

جدول ۱۳: میانگین وزنی ابعاد اقتصادی

میانگین وزنی	بعد
۰/۸۲۸	اقتصادی

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۵

با توجه به جدول (۱۴) می‌توان چنین بیان نمود که برای ۱۷۸ خانوار عشایر با توجه به سطح معناداری ۰/۰۲۸ در سطح اطمینان ۹۵ درصد به دلیل اینکه سطح معناداری کوچک‌تر از ۵ درصد می‌باشد لذا می‌توان این‌گونه بیان نمود که بین میانگین

بعد مشکلات و تنگناهای اقتصادی جامعه قبل و بعد از اسکان تفاوت وجود دارد. به بیان دیگر می توان گفت که وضعیت عشایر قبل و بعد از اسکان به لحاظ شاخص اقتصادی یکسان نیست و از نظر شاخص اقتصادی بین دو زمان تفاوت وجود دارد.

جدول ۱۴: آزمون ویلکاکسون برای بعد اقتصادی

		N	Mean Rank	Sum of Ranks
Eghtesadi	Negative Ranks	۱۲۳ ^a	۱۰۶,۴۱	۱۶۲۵۶,۳۷
	Positive Ranks	۲۴ ^b	۲۰,۷۷	۳۰۶۴,۴۹
	Ties	۳۱ ^c		
	Total	۱۷۸		

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۵

Test Statistics ^b	
	Eghtesadi
Z	-۱,۳۲ ^a
Asymp. Sig. (۲-tailed)	.۰۲۸
a. Based on positive ranks.	
b. Wilcoxon Signed Ranks Test	

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۵

با به نتایج جدول ۵-۷ سطوح معنی داری برای ابعاد مشکلات و تنگناهای اقتصادی کمتر از ۰/۰۵ به دست آمد پس نتیجه می گیریم که بین مشکلات اقتصادی برای عشایر در قبل و بعد از اسکان تفاوت معناداری در سطح ۹۵ درصد وجود دارد.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

نتیجه گیری

هدف از پژوهش حاضر بررسی مسائل و مشکلات اقتصادی ناشی از اسکان عشایر می باشد. می توان گفت که وضعیت عشایر قبل و بعد از اسکان به لحاظ شاخص اقتصادی یکسان نیست و از نظر شاخص اقتصادی بین دو گروه تفاوت وجود دارد. به طوری که بررسی میانگین ها نیز در بین دو جامعه نشان می دهد که میانگین برای جامعه عشایر قبل از اسکان در مقابل میانگین عشایر بعد از اسکان است که تأییدی بر تفاوت بعد اقتصادی بین دو گروه از جامعه عشایری است. با توجه به اینکه سطوح معنی داری برای ابعاد اقتصادی کمتر از ۰/۰۵ به دست آمد پس نتیجه می گیریم که بین مشکلات اقتصادی برای عشایر در قبل و بعد از اسکان تفاوت معناداری در سطح ۹۵ درصد وجود دارد. با توجه به میانگین های به دست آمده (میانگین ابعاد به دست آمده برای بعد از اسکان بیشتر از قبل از اسکان است) می توان گفت که برای همه ابعاد عشایر بعد از اسکان وضعیت نسبتاً بهتری نسبت به قبل از اسکان خود داشته اند.

با توجه به اینکه سطح سواد در بین عشایر در حد بسیار پایین است پیشنهاد می شود از افراد علاقه مند به تحصیل ثبت نام به عمل آمده و کلاس درس برایشان تشکیل شود. همچنین احداث مدارس با کیفیت و مناسب، کتابخانه و همچنین تجهیزات آزمایشگاهی مناسب در مدارس و فراهم کردن امکانات ورزشی مناسب برای استفاده عشایر پیشنهاد می شود.

منابع

۱. ازکیا، مصطفی. غفاری، غلامرضا. (۱۳۷۸). توسعه روستایی با تأکید بر جامعه روستایی ایران. نشر نی.
۲. بخشنده نصرت، عباس. (۱۳۷۸). مبانی کوچ و کوچ چندی در ایران. تهران: انتشارات دانشگاه تربیت معلم.
۳. شاطری، مفید. حجتی پور، محمد. (۱۳۹۰). اثرات اقتصادی - اجتماعی طرح های اسکان بر جوامع عشایری (مطالعه موردی شهرک نازدشت سریشه در استان خراسان جنوبی)، فصلنامه علمی پژوهشی جغرافیای انسانی - سال سوم، شماره دوم.
۴. شاطری، مفید. صادقی، حجت الله. (۱۳۹۱). واکاوای اثرات اقتصادی - اجتماعی اسکان خودجوش عشایر (مطالعه موردی: عشایر بخش دهدز شهرستان ایذه استان خوزستان). برنامه ریزی فضایی (جغرافیا). سال دوم. شماره ۲. ۱۲۸-۱۰۵.
۵. شکور، علی. طبیبی، حمیدرضا. باقرزاده، محمدصادق و واحد پور، غلام عباس. (۱۳۹۲). سنجش عوامل اجتماعی و اقتصادی مؤثر بر اسکان عشایر در استان فارس. فصلنامه برنامه ریزی منطقه ای، سال سوم. شماره ۹. صفحه ۱۱-۱.
۶. صیدائی، اسکندر. دهقانی، امین. (۱۳۹۰). برنامه ریزی زیست بوم های عشایری. جهاد دانشگاهی اصفهان.
۷. عبداللهی، محمد. (۱۳۸۶). اسکان عشایر و توسعه حیات اجتماعی آنان در ایران (مطالعه موردی: طایفه وری علی نظر در استان ایلام). فصلنامه علوم اجتماعی، شماره ۳، صفحه ۵۳ - ۱۹.